

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 16 april 1951

*s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Drees, en de Ministers Albregts, Joekes, Lief tinck, Van Maarseveen, Mulderije, Peters (bij de middagvergadering), Rutten, Staf, Teulings, In 'tVeld en Wemmers (bij de punten 1 t/m 2d en bij de middagvergadering).
(Afwezig zijn de Ministers Van den Brink, Mansholt en Stikker.)
Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Blom en (bij de morgenvergadering)

Götzen.

Secretaris: Drs. J. Middelburg.

- - -

3. Uniezaken

a. De kwestie van de Ambonnesen militairen

Minister *In 't Veld* deelt mede, dat wordt overwogen de Ambonnesen vertegenwoordiger Aponno bij de leiding van de werkzaamheden van Ambonnesen in de DUW te betrekken. Staatssecretaris *Götzen* geeft in overweging, dat men hierover eerst contact zal opnemen met Dr. De Kluis, Kolonel Pruys en Mr. Van der Valk. Minister *Van Maarseveen* geeft in overweging, voor het geval tot aanstelling van Aponno wordt overgegaan, deze op proef aan te stellen.

Enkele Ambonnesen militairen hebben bij de ambtenarenrechter aanhangig gemaakt, dat zij ten onrechte uit de militaire dienst ontslagen zijn. Voordat hieromtrent een uitspraak is gedaan, weigeren de betrokkenen de militaire uniformen voor andere kleding te verwisselen. Minister *Lief tinck* merkt op, dat de Ambonnesen zich hierbij baseren op een toezegging, die door Nederlandse officieren in Indonesië zou zijn gedaan. Spreker stelt voor dit te laten onderzoeken. Staatssecretaris *Götzen* deelt mede, dat dit punt aan de HC is doorgegeven.

Minister *In 't Veld* acht het wenselijk, dat de Ministers Van Maarseveen, Peters en hijzelf een bezoek aan de kampen der Ambonnesen militairen brengen.

Minister *Rutten* deelt mede, dat verschillende Ambonnesen kinderen zich voor onderwijs op openbare en Christelijke scholen hebben aangemeld. Zolang het Machtingswetje niet tot stand is gekomen is hiertegen weinig te doen.

Staatssecretaris *Götzen* deelt mede, dat de suppletoire begroting in verband met de overkomst der Ambonnesen na een bespreking met Minister *Lief tinck* aan de Raad van State is toegezonden.

Minister *Lief tinck* informeert of er actief wordt gewerkt aan het vraagstuk hoe de Ambonnesen weer uit Nederland kunnen worden weggevoerd. Staatssecretaris *Götzen* merkt op, dat Bata en enkele andere ondernemingen Ambonnesen gevraagd hebben als arbeidskrachten. Aangezien Bata ook in Indonesië een filiaal heeft zou men hier werkkrachten voor dat filiaal kunnen oefenen. De *Minister-President* acht het wenselijk het verrichten van arbeid door de Ambonnesen op allerlei manieren te bevorderen.

b. Schilderij van de soevereiniteitsoverdracht (Zie notulen MR d.d. 5 Maart 1951, punt 2f.)

Minister *Rutten* verstrekt enkele inlichtingen omtrent de wijze, waarop het besluit is tot stand gekomen om een opdracht te verstrekken tot het maken voor rekening van het Rijk van een schilderij van de soevereiniteitsoverdracht. Spreker herinnert zich, dat in de dagen voor de soevereiniteitsoverdracht over een bedrag van f. 5200 is gesproken. Bij een nadere bespreking over de betaling van dit bedrag is voorgesteld, dat deze kosten zullen worden gebracht op rekening van de soevereiniteitsoverdracht De *Raad* verklaart zich er mede accoord, dat deze kosten ten laste worden gebracht van het crediet voor de RTC.

c. *De Engelse belangstelling voor Indonesië*

Minister *Lieftinck* deelt mede, dat enige maanden terug het Britse parlement heeft gevraagd aan het Indonesische parlement om een delegatie naar Londen te zenden. Spreker ziet dit als een van de étappen, waarin Engeland tracht Indonesië naar zich toe te trekken, hetgeen thans grotere mogelijkheden biedt nu ten aanzien van Amerika een grotere afstand is ontstaan. Spreker heeft de indruk, dat men hier te lande de ogen sluit voor het gevaar, dat het overgaan van Indonesië in de Britse invloedssfeer voor de Nederlandse volkswelvaart zou betekenen. Volgens mededelingen van de directeur van de Javase Bank omvat het betalingsverkeer met Indonesië op het ogenblik f. 0,5 mld. aan onzichtbare posten, terwijl het goederenverkeer mogelijk maakt, dat Nederland voor f. 300 mln. in Indonesië kan kopen. Spreker is van oordeel, dat de Regering faalt in het geven van voorlichting over deze zaken en over de dreigende gevaren. In verband hiermede stelt hij voor een commissie in te stellen, die de eventuele gevolgen van het afdrijven van Indonesië in Engelse richting zal nagaan.

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat aan het begin van het jaar het Britse parlement een uitnodiging heeft gericht aan Indonesië; in het Indonesische parlement is hieromtrent nog geen definitief besluit genomen. Aangezien in het Nederlandse parlement hiervoor ook belangstelling bestaat, heeft Dr. Kortenhorst in een brief aan Minuor medegedeeld, dat men er prijs op stelt, dat een dergelijke delegatie ook een bezoek aan Nederland zou brengen. Spreker is van oordeel, dat het opstellen van een rapport als Minister *Lieftinck* voorstelt wel goed kan zijn, doch dat de inhoud daarvan bezwaarlijk zal kunnen worden gepubliceerd.

Staatssecretaris *Götzen* stelt voor de CAVI een opdracht terzake te geven. Aldus wordt besloten.

Minister *Lieftinck* merkt op, dat men tot nu toe in de Kamer vrij weinig reageert op de economische belangen, die aan de betrekkingen met Indonesië verbonden zijn.

De *Minister-President* treft het steeds, dat in het parlement weinig leden diepgaande belangstelling voor het algemene aspect van economische vraagstukken hebben.

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat er een rapport van de CAVI in bewerking is, waarin de gehele positie van Nederland ten opzichte van Indonesië wordt overzien in verband met de stroming in Indonesië tot herziening der RTC-overeenkomsten.

d. *De kwestie Westerling* (Zie notulen RAVI d.d. 12 April 1951, punt 2b.)

Staatssecretaris *Blom* deelt mede, dat er geen visum voor Nieuw-Guinea aan Westerling is afgegeven. Er is contact opgenomen met Justitie ten aanzien van de vraag of ook voor Nieuw-Guinea het arrestatiebevel voor Westerling geldt. Spreker dringt er op aan thans direct een antwoord aan de HC en een bericht aan de Gouverneur van Nieuw-Guinea te zenden.

Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat een Nederlandse procureur-generaal niet voor Nieuw-Guinea een arrestatiebevel kan geven. Justitie heeft ook geen bemoeienis met Nieuw-Guinea.

Staatssecretaris *Götzen* deelt mede, dat in de RAVI is afgesproken eerst advies aan Justitie te vragen. Hierop is nog geen bericht ontvangen.

e. *De Tjerk Hiddes*

Minister *Staf* deelt mede, dat de vroegere torpedojager Tjerk Hiddes op een eiland is gelopen en zeer moeilijk zal zijn te herstellen. Reparatie zal minstens een half jaar duren en een aanzienlijk bedrag kosten. De oplossing van de moeilijkheden inzake het commando is daarom op het ogenblik niet urgent. Wel is het de bedoeling de verzorging van deze taak aan de missie op te dragen.

De *Minister-President* acht het een lichtpunt, dat de militaire missie in Indonesië slaagt; men zal nog extra moeite moeten doen deze volledig te bezetten.

Zie voor punt 3 f de middagvergadering.

- - -

Middagvergadering

Aanwezig: Dezelfden als 's morgens.

- - -

3. *Uniezaken*

f. *Verklaring van Supomo over Nieuw-Guinea*

De *Minister-President* merkt op, dat een bericht is ontvangen over een verklaring van Supomo, waarin een onjuiste interpretatie wordt gegeven van de redevoering van spreker bij de algemene politieke beschouwingen in de Eerste Kamer met betrekking tot de Nieuw-Guinea-kwestie. Daarin is duidelijk gesteld, dat de Nederlandse Regering niet bereid is de onderhandelingen te heropenen met de verklaring vooraf, dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan Indonesië zal worden overgedragen. Spreker stelt voor een tegenspraak te publiceren, waarvan hij de tekst voorleest. De *Raad* verklaart zich hiermede accoord.

- - -